

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Vtrum cessauerint Christo ueniente.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](#)

Super quæ contemnuntur. articulus secundum.

Vtrum cæmerioræ ueteris legis habebant uirtutem iustificandi tempore legis.

I N arti. 2. eiusdem q. difficultas de continentia gratiae in sacramentis nouis legis relinquuntur di scutentia inferius in teria parte, ubi de sacramentis tra stabim, & de circu fione.

A D SECUNDVM sic proceditur. Videtur, quod cæmerioræ ueteris legis habebant uirtutem iustificandi tempore legis. Expiatio enim a peccato, & consecratio hominis, ad iustificationem pertinet: sed Exo. viigesimono dicitur, q. per al persionem sanguinis, & inunctionem olei consecrabantur sacerdotes, & uelites eorum. & Leuit. 16. dicitur, quod sacerdos per apersionem sanguinis vituli expiabit Sanctorium ab immunditiis filiorum Isra el, & a prævaricationibus eorum atque peccatis, ergo cæmerioræ ueteris legis habebant uirtutem iustificandi.

¶ 2 Præterea. Id per quod homo placet Deo, ad iustitiam pertinet, secundum illud Psa. 10. Iustus Dominus, & iustitia dilexit: sed p. cæmerioræ aliqui Deo placebant, secundum illud Leui. 10. Quomodo potu pl aere Domino in cæmerioræ mente lugubris ergo cæmerioræ ueteris legis habebant uirtutem iustificandi. ¶ 3 Præterea. Ea q. sunt diuini cultus, magis pertin ent ad animam quam ad corpus, secundum illud Psalm. 18. Lex Domini immaculata, cōuertens aias: sed per cæmerioræ ueteris legis mundabatur leprosus, ut dicitur Leu. 14. ergo multo magis cæmerioræ ueteris legis poterant mūdar animam iustificando.

Sed contra est, quod Apostolus dicit Gala. 2. Si data est lex que posset iustificare, Christus gratis mortuus est, id est, sine causa: sed hoc est inconveniens, ergo cæmerioræ ueteris legis non iustificabant.

Responso. Dicendum, q. sicut supra dictum est, * in veteri lege duplex immunditia obseruabatur. Vna quidem spiritualis, quæ est immunditia culpa, alia vero corporalis, que tollebat idoneitatem ad cultum diuinum, sicut leprosus dicebatur immundus, vel ille qui tangebat aliquod morticiuum: & sic immunditia nihil aliud erat, quam irregularitas quædam. Ab hac igitur immunditia cæmerioræ ueteris legis habebant uirtutem emundandi: quia huiusmodi cæmerioræ erant quædam remedia adhibita exordinatione legis ad tollendas prædictas immunditias ex statuto legis inductas. & ideo Apostolus dicit ad Heb. 9. quod sanguis hircorum & taurorum, & cinis uitulæ aspersus inquinatos sanctificat ad emundationem carnis. Et sicut ista immunditia, quæ per huiusmodi cæmerioræ emundabatur, erat magis carnis quam mentis, ita etiam ipsæ cæmerioræ, in statu carnis dicuntur ab ipso Apostolo patrum super. Iustitia, inquit, carnis usque ad tempus correctionis impositis. Ab immunditia uero mentis, quæ est immunditia culpa, non habebant uirtutem expiandi: & hoc ideo, expiatio a peccatis numquam fieri potuit, nisi per Christum, qui tollit peccata mundi, ut dilo. Et quia mysterium incarnationis & passionis Christi nondum erat realiter peractum, ueteris legis cæmerioræ non poterant in se continente realiter uit utem profuentem a Christo incarnato & passo, si cut continet sacramenta nouæ legis: & ideo non poterant a peccato mundare, sicut Apostolus dicit ad Heb. 10. quod impossibile est sanguine taurorum, aut hirorum auferri peccata. Et hoc est quod Gal. 4. Apostolus vocat ea gena, & infirma elementa. infirma quidem, quia non possunt a peccato mundare, sed hec infir-

A mitas prouenit eo q. sunt egena, id est, eo quod non continent in se gratiam. Poterat autem mens fidelium tempore legis per fidem coniungi Christo incarnato & passo, & ita ex fide Christi iustificabantur, cuius fidei quædam protestatio erat huiusmodi cære moniarum obseruatio, in quantum erant figura Christi: & ideo pro peccatis offerabantur sacrificia quædam in ueteri lege, non quia ipsa sacrificia a peccato emundarent, sed quia erant quædam protestationes fidei, quæ a peccato mundabant. & hoc est ipsa lex in nua ex modo loquendi. Dicitur. n. Leu. 4. & 5. quod in oblatione hostiarum pro peccato orabit pro eo sacerdos, & dimittetur ei, quasi peccatum dimittatur non ex uero sacrificiorum, sed ex fide & deuotione offerentium. Scindendum est tamen q. hoc ipsum quod ueris legis cæmerioræ a corporalibus immunditiis expiabant, erat in figura expiacionis a peccatis quæ fit per Christum. Sic igitur pater, quod cæmerioræ in statu ueteris legis non habebant uirtutem iustificandi.

A D PRIMVM ergo dicendum, quod illa sanctificatio sacerdotum, & filiorum eius & uectium ipsorum, uel quorumcumque aliorum per al persionem sanguinis, nihil aliud erat, quam deputatio ad diuinum cultum, & remissio impedimentorum ad emundationem carnis: & Apostolus dicit in prefiguratione illius sanctificationis, quia Jesus per suum sanguinem sanctificavit populum. Hec ergo expiatio ad remotionem huiusmodi corporalium immunditarum referenda est, non ad remotionem culpæ: unum est Sanctorum expiari, dicitur, quod culpe subiectum esse non poterat.

C A D SECUNDVM dicendum, quod sacerdotes placebant Deo in cæmerioræ propter obedientiam, & deuotionem, & fidem rei præfiguratae, non autem propter ipsas res secundum se consideratas.

A D TERTIVM dicendum, q. cæmerioræ illæ, q. erant institure in emundatione leprosi, non ordinabatur ad tollendam immunditiam infirmitatis lepra, quod pater ex hoc, quod non adhibebantur huiusmodi cæmerioræ nisi iam emundato. Vnde dicitur Leuit. 14. q. sacerdos egressus de castris cum inueniret lepram esse mundata, præcipiet ei qui purificatur, ut offerat &c. Ex quo patet, qd sacerdos constituebar ut iudex lepre mundata, non autem emundandæ. Adhibebant autem huiusmodi cæmerioræ ad tollendam immunditiam irregularitatis. Dicunt tamen quod quoniam, si contineret sacerdotem errare in judicando, miraculose leprosus mundabatur a Deo uirtute diuina, non aut uirtute sacrificiorum: sicut etiam miraculose mulieris adulteræ computrelcebant femur bibitis ags, in quibus sacerdos maledicta concesserat, ut habet Nu. 5.

Vtrum cæmerioræ ueteris legis cessauerint in aduentu Christi.

A D TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod cæmerioræ ueteris legis non cessauerint in Christi aduentu. Dicitur enim Baruch. 5. Hic est liber mādatorum Dci, & lex que est in eternum; sed ad legem pertinebant legis cæmerioræ. ergo legis cæmerioræ in eternum durauit. Erant
2. 3. 4. 9. 96. 2r.
4. ad 1. Et 3.
di. 44. 9. 2. 2r.
2. ad 3. Et 4.
di. 1. 4. 2. 2r.
5. 9. 1. 2. 2r.
Ex. dif. 2. q. 1.
ar. 4. q. 3. co.
& quod 3. ar.
ti. 3. co. Et Rom. 4.

¶ 2 Præter. Oblatio mūdar leprosi ad legis cæmerioræ pertinebat: sed est in Euangelio præcipitur leproso emundatio, ut huiusmodi oblationes offerat. ergo cæmerioræ ueteris legis non cessauerunt Christo ueniēte.

¶ 3 Præter. Manente causa, manet effectus, sed cæmerioræ ueteris legis habebant quædam rationabiles causas, in quantum ordinabantur ad diuinum cul-

Prima Secunda S. Thomæ.

GG tum,

tum etiam præter hoc, q̄ ordinabantur in figuram Christi ergo cæremoniæ ueteris legis cessare non debuerunt.

¶ 4 Præt. Circuncisio erat instituta in signum fidei Abrahæ, obleratio autem sabbathi ad recolendum beneficium creationis, & alia solemnitates legis ad recolendum alia beneficia Dei, ut supra dictum est. * sed fides Abrahæ est semper imitanda etiam a nobis, & beneficium creationis: & alia Dei beneficia semper sunt recolenda. ergo ad minus circuncisio & solemnitates legis cessare non debuerunt.

SED CONTRA est, quod Apost. dicit ad Col. 2. Ne mo nos iudicet in cibo, aut in potu, aut in parte diei festi, aut neomenia, aut sabbathorum, que sunt umbra futuorum. & ad Heb. 8. dicitur, quod dicendo nouum testamentum, ueterauit prius: quod autem antiquatur & sceneficit, prope interitum est.

RESPON. Dicendum, quod omnia precepta ceremonialia ueteris legis ad cultum Dei sunt ordinata, ut supra dictum est. * Exterior autem cultus proportionari debet interiori cultui, qui consistit in fide, spe, & charitate, unde secundum diuersitatem interioris cultus debuit diuersificari exterior cultus. Protest at item triplex status distingui interioris cultus. Vnus quidem, secundum quem habetur fides, & spes & de bonis cælestibus, & de his per qua in cælestia introducimur, de utrisque quidem sicut de quibusdam futuris, & talis fuit status fidei, & spei in ueteri lege. Alius autem est status interioris cultus, in quo h̄i fides & spes de cælestibus bonis, sicut de quibusdam futuris, scilicet de his per qua introducimur in cælestia, sicut de praesentibus, uel præteritis, & iste est status nouæ legis. Tertius autem status est, in quo utraque habentur ut præsentia, & nihil creditur ut ab sens, neque speratus ut futurum, & iste est status beatorum. In illo ergo statu beatorum nihil erit figura lead diuinum cultum pertinens, sed solum gratiarū actio, & vox laudis & ideo dicitur Apoc. 21. de ciuitate beatorum. Templum non uidi in ea, Dominus n. Deus omnipotens templum illius est, & Agnus. Parvi igit ratione cæremoniæ primi status, per quas figurabatur & secundus, & tertius ueniente secundo statu cessare debuerunt, & alia cæremoniæ induci, quæ conuenirent statui cultus diuini pro tempore illo, in quo bona cælestia sunt futura, beneficia autē Dei, per qua ad cælestia introducimur, sunt p̄sentia.

AD PRIMVM ergo dicendum, q̄ lex uetus dicitur esse in eternum, secundum moralia quidem simpli citer & absolute, secundum ceremonialia uero, quantum ad ueritatem per ea figurata.

AD SECUNDVM dicendum, q̄ mysterium redēptionis humani generis complectum fuit in passione Christi, unde tunc Dominus dixit: Consummatum est, ut haber ur Ioan. 19. & ideo tunc totaliter debuerunt cessare legalia, quasi iam ueritate corū consummata, in cuius signum in passione Christi uel templi legitur esse scismum, Matth. 27. & iō ante passionem Christi Christo prædicante, & miracula faciente, currabant simul Lx & Euangelium, quia iā mysterium Christi erat inchoatum, sed nondū consummatum. & propter hoc mandauit Christus Dominus ante passionē leproso, ut legales ceremonias obseruaret.

AD TERTIUM Dicendum, q̄ rōnes literales cœmoniarum supra assignatae referuntur ad diuinum cultum, q̄ qdēm cultus erat in fide venturi: & iō iam ueniente eo qui venturus erat, & cultus ille cessat, & omnes rationes ad hunc cultum ordinatae.

AD III. Dicendū, q̄ fides Abrahæ fuit commē-

F data in hoc, quod credidit diuinæ promulgatione futuro semine, in quo benedicerentur oportentes: & ideo quandiu hoc erat futurum, oportet idem teſtari ſidem Abrahæ in circuncisio, & p̄ficiam hoc est perfectum, oportet idem alio timor clarari, & baptismū, qui in hoc circuncisio fecerunt illud Apost. ad Col. 2. Circuncisio, circuncisio non manuacta in exploitatione carnis, sed in circuncisio dñi nostri Iesu Christi, conſepulti ei in baptismū. Sabbathum autem significabat primam creationem, mutatur de minucum, in quo commemoratur noua creacione, choata in resurrectione Chri. Et similiter alijs oportebat in ueteri ueritate, ut in circuncisio, quia beneficia illi populo exhibita significantia, quia nobis concessa per Chrm. Unde facta Phas. 2. credit festū Passionis Chri. & Resurrectionis. Festo Petecostes, in quo fuit data lex uetus, succedit Petecosten, in quo fuit data lex sp̄i uita. Facta menia succedit festū beate Virginis, in qua apparuit illuminatio Solis. i. Christi per copiam. Festo Tubarum succedit festa Apostolorum. Festo Expiationis succedit festa Martyris & Confessorum. Festo Tabernaculorum succedit festū colationis Ecclesiæ. Festo Cetus atq; collecte successus Angelorum, uel etiam festum oīum Sanctorum.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum post passionem Christi legalia possint seruari sine peccato mortali.

AD QUARTVM sic proceditur.

A Videtur, quod post passionem Christi legalia possint sine peccato mortali obseruari. Non est. n. credendum, quod Apostoli post acceptum Spiritum sanctum mortaliter peccauerint eius n. plenitude sunt induti uirtute ex alto, ut dicitur Lucae ultimo: sed Apostoli post aduentum Spiritus sancti legalia obseruauerunt. dicitur enim Act. 16. quod Paulus circumcidit Timotheum. & Actuum 21. dicitur, quod Paulus secundum consilium Iacobii, assumptis uiris purificatis cum eis intravit in templum annuntiantis explicationem diuinæ purificationis, donec offerretur pro unoquoq; corū oblatione, ergo sine peccato mortali possumt Christi passionem legalia obseruari.

¶ 2 Præt. Virare consortia Gentium ad cœremonias legis pertinet: sed hoc obseruauit primus Pastor Ecclesiæ. dicitur. n. ad Gal. 2. quod cum uenisset quidam Antiochiam, subtrahebat & segregabat se Petrus a Gētilibus, ergo absque peccato post passionem Christi legalia cœremoniæ obseruari possunt.

¶ 3 Præcepta Apostolorum non induixerunt homines ad peccatum: sed ex decreto Apostolorum statutum fuit, q̄ Gētiles quādam de cœremoniis legis obseruantur. dicitur enim Act. 15. Visum